

RPG-distrikt Småland-Öland

Nätverket
**”KPR lyssnar
på oss!”**

LOV – Lagen om valfrihet – är en het fråga i en del kommuner. Vem ska driva verksamheten inom hemtjänsten, inom boendet? Är valfrihet viktigt? Ska det finnas ett basutbud att erbjuda i en kommun och vill man ha ytterligare service får man betala extra för detta?

Tjänster med valfrihet

Lite fakta

Lagen om valfrihetssystem (LOV) trädde i kraft den 1 januari 2009. LOV reglerar vad som ska gälla när upphandlande myndigheter konkurrensutsätter delar av sin verksamhet genom att överlåta till brukaren att välja utförare bland leverantörer i ett valfrihetssystem.

Lagen gäller för kommuner och landsting när de inför valfrihetssystem för hälsovård- och socialtjänster. Det är frivilligt för kommuner att införa valfrihetssystem men obligatoriskt för landstingen inom primärvården.

...och lite statistik...

Sveriges Kommuner och Landsting redovisar följande statistik:

- 157 kommuner har LOV i drift
- 19 kommuner har beslutat att införa LOV
- 30 kommuner utreder införande av LOV
- 50 kommuner har beslutat att inte införa LOV
- 31 kommuner har inte ansökt om stimulansbidrag eller arbetat med frågan
- 3 kommuner har avbrutit LOV

Utvecklingen ser ut så här:

- April 2011 89 kommuner
  - April 2012 118 kommuner
  - April 2013 143 kommuner
  - April 2014 153 kommuner
  - April 2015 155 kommuner
- och
- Oktober 2015 157 kommuner

I 128 kommuner drivs hemtjänst med omvårdnad, service och delegerade hälso- och sjukvårdsinsatser.

I 25 kommuner drivs hemtjänst med enbart serviceinsatser.

I förteckningen över kommuner som infört LOV i vår region (Jönköping, Kalmar och Kronoberg) finns bland annat: Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Högsby, Jönköping, Kalmar, Mullsjö, Sävsjö, Vaggeryd, Vimmerby, Västervik, Växjö och Älmhult.

Vinstintressen i debatten om LOV

Lagen om valfrihet kommer säkerligen att under de närmaste åren att vara en aktuell samhällsfråga. Det är också i en del kommuner en politisk fråga.

Just nu pågår en utredning som ska kartlägga och komma med förslag hur man kan begränsa vinstintressen inom välfärden. Utredningen fick redan från början hård kritik för att vara alltför styrande i direktiven.

Så här säger Anders Morin, Svenskt Näringsliv i tidningen Dagens samhälle:

En utmaning för välfärden är att ständigt utveckla kvaliteten, i takt med brukarnas ökade förväntningar. Detta uppnås inte genom att förbjuda en viss driftsform, utan genom att ställa krav på den kvalitet som utförarnas tjänster ska uppnå.

Ur ett RPG-perspektiv:

Det är viktigt att RPG är aktiv i debatten och skaffar sig kunskap om LOV, inte minst i de Kommunala Pensionärsråden. Det är omöjligt att stoppa utvecklingen. Konkurrens kan säkert vara bra om det sker på lika villkor. Däremot är det viktigt att införandet av LOV sker på ett seriöst sätt och att kvalitén sätts i centrum.

Det finns hjälpmedel, tips och råd att hämta hos Sveriges Kommuner och Landsting hur upphandling ska ske och vilka krav man bör ställa.